

glasilo podjetja
labod tovarne oblačil
novo mesto

leto XVI
19. november 1990
številka 14

Kako smo poslovali v devetih mesecih

ZAPOSLOVANJE

Število zaposlenih konec septembra je na nivoju začetka leta, to je 2.090. Skozi vse leto do meseca avgusta smo beležili padanje števila zaposlenih, v avgustu in septembru pa se je s sprejemom večjega števila pripravnikov povečalo na navedeno višino. Tako imamo sedaj v delovnem razmerju 74 pripravnikov, od tega za določen čas 57 v proizvodnji in 13 v režiji.

V neposredni proizvodnji je sedaj zaposlenih 40 ljudi več od plana, največ v Libni in Delti, medtem, ko je v Temenici dejansko število za 5 manjše od plana.

V režijskih službah je brez pripravnikov zaposlenih 585 ljudi ali 11 manj od plana. Režija je razen v Libni (+ 6 zaposlenih), Tip-topu (+ 3 zaposleni) ter Temenici in Zali po 1, nižja od planirane. Od 106 prenehanj delovnega razmerja je bilo v devetih mesecih 34 upokojitev, 29 odhodov v druga podjetja, 9 je potekla zaposlitev za določen čas, 34 pa je bilo drugih prekinitev.

PROIZVODNJA

Fizični obseg proizvodnje v devetih mesecih je za 2,3% pod planiranim, obenem pa za pol odstotka večji od lanskega v enakem obdobju, skupaj z količinami, izdelanimi v kooperaciji (srajce), je obseg proizvodnje na planiranem nivoju. Približno enaka je situacija skozi kosovno komandno proizvodnjo, določene spremembe pa so v zastopanosti programov. V letošnjem letu so povečane količine srajc, kril in izdelkov vrhnjih oblačil, manj pa je bluz. Sodeč po višjih povprečnih časih tako v izvozu kot za domači trg se je povečala zahtevnost izdelave izdelkov.

Na neizvršen plan proizvodnje je najbolj vplival izpad v Ločni in Delti. V Ločni je izpad v devetih mesecih 7,2%, za kar je delno iskati vzrok v visoko postavljenem planu, druge vplive pa je iskati v bolj razdrobljeni in zahtevni proizvodnji z uvajanjem proizvodnje za zahtevne nove izvozne kupce in visoki odsotnosti z dela zaradi porodniške in bolniške. Zaradi teh vzrokov je padla produktivnost v devetmesečnem obdobju glede na lansko leto za 1,05%, v primerjavi z obsegom proizvodnje na zaposlenega z drugimi tovarnami je precej nad povprečjem.

Drugi največji izpad proizvodnje je v Delti, in sicer za 4,3%, v primerjalnem obdobju je nekoliko padla tudi produktivnost s tem, da je planiran in dejanski obseg proizvodnje na zaposlenega pod povprečjem. Izpadi so predvsem zaradi visoke odsotnosti, zahtevnosti proizvodnje in občasnih ozkih grl.

Po fazah proizvodnje je izvršitev plana bolj usklajena kot pretekla leta in se procenti planov šivalnice bolj ujemajo z izvršitvijo planov fakturiranih minut.

Podatki o izgubljenih urah kažejo občutna odstopanja v posameznih okoljih in kot je že omenjeno, dejansko vplivajo na izvršitev plana.

PRODAJA

Vrednost skupne prodaje je bila v devetih mesecih 372 milj. din kar je 91% plana. Na domačem trgu je bilo izdobljeno za 286 milijonov din izdelkov (85% plana). Izpad planirane prodaje v avgustu še ni nadoknaden, pričakuje se, da bo to možno v pretežni meri v oktobru. Odprema na domači trg je zadovoljiva, še težja kot doslej pa postajajo vprašanja plačevanja izdobljenih robe. Roki plačil so uradno podaljšani na 90 dni, dejanski so sicer za plačane račune v povprečju leta 71 dni, se pa od polletja dalje pomikajo čez 100 dni. Stanje zapadlih terjatev kupcev domačega trga je 137 milijonov din, bistveno več kot ob polletnem preseku, kar je seveda posledično izdobljavam jesensko zimske kolekcije.

Izterjava teče v vseh možnih oblikah, plačila so kljub temu premajhna, da bi primerno poravnali vse naše obveznosti. Tekoča likvidnost se zagotavlja s pridobivanjem dodatnih virov, ki pa so čedalje dražji in težje pridobljeni in plačevanjem najnujnejših obveznosti. S tega stališča in splošne gospodarske in politične si-

tuacije v državi je enakovredna prodaji izterjava kupcev.

Prodaja v izvozu je bila 86,5 milijonov din (15% nad planom). Po kapacitetah jih je bilo za izvoz angažiranih 59%. Povprečno dosežena cena na minuto je 0,19 DEM ali 1,40 din. Zaradi fiksnega tečaja in rasti plač in drugih proizvodnih stroškov se povečuje razkorak med proizvodno in izvozno ceno.

Področje izvoza je v celoti konvertibilni trg, kjer smo z 98% prisotni s predelavnimi posli. Plačevanje tujih kupcev ni problematično.

NABAVA

Vrednost nabavljenih surovin v devetih mesecih je bila 188.292.000 din, poraba pa 157.160.000 din, zaradi česar se je povečala zaloge konec obračunskega obdobja. Večja nabava od porabe na preseku 30. 9. izvira delno iz nabave blaga, ki gre po planu v predelavo v oktobru. Pomožnih materialov je bilo nabavljenih v vrednosti 27.623.000 din, kar je 15% glede na vrednost osnovne surovine. Poraba pomožnih materialov je bila 28.175.000 din, to je nekoliko večja od nabave. Po porabi je razmerje pomožnih materialov na osnovnega 18%. Od skupne nabave surovin in pomožnih materialov je bilo uvoženih za 64.150.000 din ali 32%.

TERJATVE

Stanje terjatev do kupcev je bilo 30. 9. 1990 135.953.055,30 din in povprečno stanje v obdobju januar-september 96.919.568,70 din. Za dogovorjena gotovinska plačila je bil v tem obdobju priznan cassa sconto v višini 852.178,80 din.

Z vidika zapadlih terjatev je na dan 11. 10. 1990 stanje terjatev do kupcev domačega trga 137.452.203,20 din; od tega terjatve

iz X. mes. 1990	22.501.797,80
iz IX. mes. 1990	55.855.147,20
iz VIII. mes. 1990	19.372.438,90
iz VII. mes. in starejše	39.722.819,30

Obračunanih in poslanih zamudnih obresti za 8 mesecev 1990. leta je bilo 5.752.072,20 din, od tega je plačano skupaj 53.282,00 din.

Stanje terjatev do ino kupcev je na dan 11. 10. 1990 5.238.313,50 din; od tega terjatve iz preteklih let (Libija, Angola) 2.070.953,20 din.

V današnji številki

- Delavski svet je sprejel sklep o konkurenčni klavzuli — kdo in kaj lahko dela kot postranski poklic oz. ustanavljanje podjetij med trajanjem delovnega razmerja.
- O tem govore tudi naša današnja mnenja
- Objavljamo poziv za prodajo stanovanj
- Obuditi želimo inovativno dejavnost — preberite si sestave komisije in odzovite se nanj!
- Za Mirveto in njenega sina smo zbrali prek 70.000 din
- Pa še marsikaj...

● Poslovno poročilo

Stanje kontokorentnega računa Pfaffle je na dan 30. 9. 1990 + 155.249,43 DEM.

OBVEZNOSTI

Stanje obveznosti do dobaviteljev za obratna sredstva je bilo na dan 30. 9. 90 75.064.965,60 din.

Povprečno stanje obveznosti do dobaviteljev v devetih mesecih letos pa 42.984.549,20 din.

Obveznosti do dobaviteljev surovin, pomožnega materiala, razne usluge, prevozne storitve, prehrano in drugo smo v obdobju I—IX. 1990 povprečno plačevali v 77 dneh. Pogodbeni plačilni pogoji dobaviteljev surovin so bili v prvem tromesečju pretežno 30 dni, v drugem in tretjem pa 60 dni.

PRIHODKI IN ODHODKI

Skupen znesek ustvarjenih-fakturiranih prihodkov je 357.718.469 din, kar je 66,0% letnega plana. Delež prihodkov, ustvarjenih z izvozom storitev in blaga, je 23,1%.

Odhodkov — surovine, osebni dohodki, obresti, drugi stroški poslovanja — je bilo skupaj 326.247.866 din ali 66,6% plana. Akumulacije je 7.153.133 din, to je nekaj več, kot je rezervni sklad. Že pri področju prodaje

BILANCA USPEHA

Zap. št.	ELEMENTI	Znesek	Plan	Index
1.	Realizacija na dom. trgu	253.847.367	423.000.000	60,1
2.	Realizacija na tujem trgu	82.386.660	100.000.000	82,4
3.	Realizacija industr. prod.	18.964.527	19.428.000	97,7
4.	Izredni prihodki	2.519.915	—	—
PRIHODKI SKUPAJ		357.718.469	542.428.000	66,0
5.	Stroški izdelavn. mat.	141.392.677	183.400.000	77,1
6.	Amortizacija	7.743.347	7.384.000	104,9
7.	Odhodki finansiranja	21.186.697	20.000.000	106,0
8.	Vkalkulirani BOD in nep. SP	121.645.933	166.507.000	73,1
9.	Nabavna vred. trgov. blaga in mat.	16.199.750	16.000.000	101,3
10.	Drugi mater. in nemat. str.	55.569.924	97.011.000	57,3
11.	Odpis terj. in zast. zalog	10.620.793	—	—
12.	Povečanje zalog GI in NP	48.111.255	—	—
ODHODKI SKUPAJ		326.247.866	490.302.000	66,6
BRUTO DOBIČEK		31.470.603	52.126.000	60,4
DAVKI IN PRISP. IZ DOBIČKA		24.317.470	35.830.000	67,9
AKUMULACIJA		7.153.133	16.296.000	43,9

je izpostavljena pereča situacija zaradi neplačevanja kupcev, v bilanci uspeha se ta situacija kaže skozi postavko odpis terjatev in zastaranih zalog v višini 10.620.793 din. // 5904

Stroški poslovanja z osebnimi dohodki skupaj so v planiranem razmer-

ju do prihodkov, posamezni odhodki pa ne. Najbolj navzgor odstopajo amortizacija in stroški finansiranja pa tudi bruto osebni dohodki. V porastu so tudi davki in prispevki iz bruto dobička. Končni rezultat obračuna per 30. 9. je formiranje obveznega re-

zervnega sklada, kar pomeni, da moramo stroške poslovanja v IV. kvartalu pokriti s prihodki v tem obdobju. Kakšne so naloge in ukrepi za to, lahko samo ponovimo že sprejete ukrepe ob obravnavi polletnega obračuna.

1. PROIZVODNJA

a) Fakturirane minute

Tovarna	I—IX. 90	% plana	Indeks I—IX. 90 I—IX. 89
LOČNA	20.084.183	92,81	96,00
LIBNA	20.013.770	99,74	101,03
DELTA	35.422.483	95,74	101,58
TIP-TOP	10.087.264	102,31	101,96
TEMENICA	10.219.740	99,97	102,15
ZALA	8.005.122	100,74	104,56
SKUPAJ:	103.832.562	97,28	100,65
KOOPERACIJA	2.501.245	—	102,55
LABOD	106.333.807	99,63	100,70

b) V komadih

Program	I—IX. 89	I—IX. 90	Indeks
SRAJCE	872.006	938.993	107,68
BLUZE	827.900	775.304	93,65
KRILA-HLAČE	92.370	96.250	104,20
OSTALA-VO	98.721	103.634	104,98
LASTNA PROIZV.	1.890.997	1.914.181	101,23
KOOPERACIJA:	82.938	81.483	98,25
— srajce	82.387	81.483	98,90
— ostala VO	550	—	—
SKUPAJ LABOD	1.973.934	1.995.664	101,10

Produktivnost (minute na vse zaposlene iz UR na dan)

Tovarna	I—IX. 89	1989	I—IX. 90	3:1	3:2
0	1	2	3	4	5
LOČNA	393,87	402,26	389,40	98,87	96,80
LIBNA	337,01	338,32	339,84	100,84	100,45
DELTA	338,11	331,25	335,47	99,22	101,27
TIP-TOP	356,59	362,08	349,29	97,95	96,47
TEMENICA	420,19	413,65	403,36	95,99	97,51
ZALA	362,65	371,78	373,88	103,10	100,56
POPREČNO	358,33	358,41	355,54	99,22	99,20

Produktivnost (minute na zaposlene iz ur na dan v neposred. proizvodnji)

Tovarna	I—IX. 89	1989	I—IX. 90	3:1	3:2
0	1	2	3	4	5
LOČNA	447,27	456,21	442,58	98,95	97,01
LIBNA	422,14	424,81	425,13	100,71	100,08
DELTA	410,82	402,03	405,90	98,80	100,96
TIP-TOP	448,97	454,78	439,17	97,82	96,57
TEMENICA	525,14	517,06	500,63	95,33	96,82
ZALA	450,32	456,10	459,30	101,99	100,70

Delež izdelkov z napako

Tovarna	leto 1989		I—IX. 90	
	vseh izdelk.	brez pred. sl. tkanin	vseh izdelk.	brez pred. sl. tkanin
LOČNA	2,1	1,1	0,9	0,8
LIBNA	1,9	1,2	0,9	0,7
DELTA	1,6	0,8	1,3	0,9
TIP-TOP	0,9	0,2	1,3	0,3
TEMENICA	0,6	0,4	0,6	0,5
ZALA	1,1	0,8	0,5	0,5
SKUPAJ LABOD	1,6	0,9	1,1	

Delavski svet podjetja je sprejel sklep o konkurenčni klavzuli

Smo na pragu nove pravne ureditve, ki najbolj korenito posega prav na področje podjetništva ter delovno pravne zakonodaje. Tu je čutili močan zasak v dosednji miselnosti, s katero smo živeli 40 povojnih let. Porajajo se novi pravni inštituti, med katere nedvomno sodi tudi konkurenčna klavzula, ki je v tržnih gospodarskih sistemih nekaj povsem običajnega. Zato smo se tega inštituta lotili tudi v našem podjetju, in sicer iz dveh vidikov. Prvi vidik je opravljanje gospodarske dejavnosti kot postranski poklic, drugi vidik pa je ustanavljanje podjetij med trajanjem delovne razmerja.

Opravljanje gospodarske dejavnosti kot postranski poklic

Že do sedaj smo imeli to poglavje urejeno v našem Pravilniku o delovnih razmerjih v členih 243 do 250. Po sprejetju konkurenčne klavzule v zvezno in republiško zakonodajo (Zakon o podjetjih, Zakon o delovnih razmerjih) pa smo se v našem podjetju odločili, da je potrebno vpeljati nekaj novosti v poglavje, ki ureja gospodarsko dejavnost kot postranski poklic.

ski poklic. Zato je delavski svet na svoji 4. seji 30. 10. 1990 sprejel naslednje odločitve:

1. Formira se tričlanska strokovna komisija za presojo in dajanje soglasja za opravljanje popoldanske obrti, ki bo po že izdelanih kriterijih v Pravilniku o delovnih razmerjih presojala upravičenost prošelj za izdajo soglasja k opravljanju popoldanske obrti in na osnovi ugotovitev izdajala soglasja. Pri tem naj poudarimo, da je že do sedaj Obrtni zakon zahteval od delavca, ki je v delovnem razmerju v združenem delu, da mora pridobiti soglasje organa upravljanja svoje organizacije za opravljanje popoldanske obrti. Mimo soglasja ni mogel nihče odpreti popoldanske obrti. Novost je le v tem, da smo se v podjetju Labod odločili izdajati omenjena soglasja za dobo enega leta. Po preteku te dobe mora delavec zaprositi za novo soglasje oziroma podaljšati prejšnjega. Smisel omejitve v trajanju izdanega soglasja na eno leto je predvsem v tem, da bi se izognili morebitnim zlorabam, do katerih lahko prihaja oz. nesmiselnosti nekaterih soglasij.

2. Pozivamo delavce, ki opravljajo popoldansko obrt, da do 31. 12. 1990 ponovno zaprosijo za nova soglasja, vsa dosedanja soglasja pa se preklicajo. Prošnjo za izdajo soglasja, ki naj vsebuje IME in PRIIMEK delavca, ki bo opravljal obrt, prebivališče in rojstne podatke, njegov poklic ter organizacijsko enoto, v kateri opravlja svoje delo, dejavnost, ki jo namerava opravljati (točno opredelitev), utemeljitev razlogov za opravljanje popoldanske obrti, naj delavci vložijo pri poslovnih sekretarjih, ki bodo zbrano dokumentacijo posredovali pristojni komisiji. Slednja jim bo v roku 8 dni po prejemu dokumentacije izdala nova soglasja z veljavnostjo enega leta.

3. Strokovna komisija, ki jo je imenoval delavski svet podjetja je sledeča: **Boris Vogrinc** — direktor tehničnega sektorja, **Božo Verstovšek** — vodja prodaje in **Mateja Stanišič** — pravna služba.

Komisija deluje na ravni podjetja in je za svoje delo odgovorna delavskemu svetu. Komisija vodi tudi evidenco oziroma seznam delavcev, katerim so bila izdana soglasja.

4. Zgoraj navedene novosti pa so narekivale tudi nekaj sprememb v členih 243 do 250 Pravilnika o delovnih razmerjih, ki so naslednje: — spremeni se 244. člen PDR v 5. točki tako, da se spremenjeni glasi: soglasje preneha veljati po poteku enega leta od dneva njegove izdaje oz. pred potekom enega leta, če delavec preneha delovno razmerje. — Spremeni se 245. člen PDR tako, da se spremenjeni glasi: Delavec, ki želi pridobiti soglasje za opravljanje popoldanske obrti vloži prošnjo na strokovno komisijo. V nadaljevanju se ta člen ne spremeni. — Spremeni se 248. člen PDR in se spremenjeni glasi: »Strokovna komisija je dolžna v roku 8 dni po sprejetju sklepa o izdaji soglasja izdelati sklep o izdaji oz. odklonitvi soglasja in sporočiti o tem pristojnemu upravnemu organu v občini, pri čemer predloži kopijo sklepa.« — Spremeni se 249. člen PDR in se spremenjeni glasi: »Strokovna komisija podjetja Labod preklicuje soglasje, ki ga je izdala v naslednjih primerih:« — v nadaljevanju se citirani člen ne spremeni. — Črta se 250. člen PDR, ki je postal nepotreben.

PREPOVED USTANAVLJANJA PODJETIJ MED TRAJANJEM DELOVNEGA RAZMERJA in še dve leti po prenehanju delovnega razmerja v podjetju Labod ter prepoved opravljanja del, ki jih naši delavci opravljajo v kakem drugem podjetju ali obratovalnici

185. a. člen Zakona o podjetjih vsebuje zelo široko konkurenčno prepoved, ki jo lahko neposredno

uporabimo. Ker pa je omenjena prepoved preširoka, saj lahko velja za vse delavce podjetja od snažilk do direktorja, jo je bilo smotno precizirati. Slednjo nalogo je opravil delavski svet tako, da je definiral krog delavcev v podjetju Labod oz. delovna mesta, na katera se konkurenčna prepoved neposredno nanaša ter krog dejavnosti. Konkurenčna prepoved sprejeta na DS podjetja se tako glasi: »V skladu s 185. a. členom Zakona o podjetjih, se pozivajo direktor podjetja, direktorji tovarn, direktorji posameznih sektorjev, vodje samostojnih služb in služb v sektorjih, vodje proizvodnje, vsi delavci razvojne službe, trgovski zastopniki, samostojni programerji ter njihovi zakonci, otroci, starši in starši zakonca, da do 31. 12. 1990 sprenehajo z dejavnostmi v lastnih podjetjih. Prepoved velja samo za naslednje dejavnosti, za katere je podjetje Labod registrirano v sodnem registru, in sicer:

- proizvodnja konfekcije
- nabava in prodaja tekstila in tekstilne galanterije in konfekcijskega blaga,
- prodaja konfekcijskih izdelkov in pletenin na debelo in drobno v lastnih prodajalnah,
- proizvodnja oblačil po meri,
- inženiring posli na področju tekstilne industrije,
- opravljanje zunanjetrgovinskih poslov za lastne potrebe in druge subjekte:
- a) uvoz in izvoz gotovih izdelkov: perila, oblačil, trikotaže in drugih tekstilnih izdelkov,
- b) uvoz surovin, strojne opreme, rezervnih delov, pripomočkov in drugega reprodukcijskega materiala za potrebe tekstilne industrije,
- računalništvo — predvsem software.

Nadalje se poziva zgoraj navedene delavce, ki opravljajo dela v drugih podjetjih na temelju tihe pogodbe in ki so enaka delom, ki jih opravljajo v Labodu, da prenehajo z delom v drugih podjetjih. V nasprotnem primeru bo podjetje zahtevalo izbris ustanovljenih podjetij, tudi slamantih pred pristojnim sodiščem, delavcem, ki pa nimajo ustanovljenih lastnih podjetij, pa sicer delajo v drugem podjetju enaka dela kot v Labodu, bo prenehalo delovno razmerje. Ob sprejetem sklepu je potrebno pojasniti, da se prepoved nanaša samo na opravljanje dejavnosti, ki so našteje v zgoraj citiranem sklepu. Problem, ki se bo verjetno pojavil pri izvajanju konkurenčne prepovedi, je, kako odkrivati tiste naše delavce, ki se lahko s tihim dogovorom vežejo na zunanje sodelovanje, saj lahko s tem sprožijo odliče znanja in informacij, pridobljenih skozi poslovne stike. Komisija, citi-

IZVOZ

v \$ = 11,816

	Plan	Realizacija	Index
1. Konvertibilno področje	8.420.785	7.297.873	86,66
V tem: klasični izvoz	380.840	159.636	41,92
storitve	8.039.945	7.138.237	88,78
2. Klirinško področje	42.315	—	—
SKUPAJ IZVOZ	8.463.100	7.297.873	86,23

V primerjavi z enakim obdobjem v letu 1989 je izvoz izvršen v naslednjih indeksi:

1. Konvertibilno področje	111,07
— storitve	115,46
— polni izvoz	42,10
2. Klirinški izvoz	—
3. Skupaj izvoz	110,41

v \$ = 11,816

UVOZ

	Plan	Realizacija	Index
1. Konvertibilno področje	5.186.040	5.346.298	103,09
— repromaterial	5.186.040	5.174.897	99,79
— oprema	—	171.401	—
2. Kliring	—	—	—
— repromaterial	1.296.531	338.494	26,11
3. SKUPAJ UVOZ	6.482.571	5.684.792	87,69

Izgubljene ure v proizvodnji in režiji I-IX. 1990 v %

Tovarna	Neposredna proizv.	Režija
LOČNA	15,81	5,67
LIBNA	16,58	6,04
DELTA	16,24	12,88
TIP-TOP	13,36	10,25
TEMENICA	13,99	8,33
ZALA	14,04	2,22
	15,61	9,00

**PREPOVED OPRAVLJANJA
DEL IN SKLEPANJA POSLOV
ZA SVOJ ALI TUJ RAČUN, KI
SODIJO V DELOVNO PODRO-
ČJE ALI DEJAVNOST PODJE-
TJA**

Ker se citirana prepoved po svoji vsebini navezuje na skupni imenovalec »izkoriščanje tehničnih, proizvodnih in poslovnih znanj ter poslovnih zvez, pridobljenih z delom ali v zvezi z delom«, ki je predmet predhodnega poglavja, jo je DS tudi

**IZKORIŠČANJE TEHNIČNIH,
PROIZVODNIH IN POSLOVNIH
ZNAJ TER POSLOVNIH ZVEZ,
PRIDOBLENIH Z DELOM ALI
V ZVEZI Z DELOM V ORGANI-
ZACIJI OZIROMA PRI DELO-
DAJALCU PO PRENEHANJU
DELOVNEGA RAZMERJA**

direktor podjetja, direktorji to-

Naš prvi neposredni izvozni posel

Odločitev za neposredno izpeljavo izvozne—uvozних poslov je bila za Labod še veliko lažja, ker so nekateri naši tuji partnerji sami zahtevali direktno povezavo, torej sodelovanje brez posrednika.

Gotovo je težko preusmeriti posle, ki so do sedaj potekali prek posrednika, na samostojen izvoz oz. uvoz.

Na tem področju čaka našo službo ogromno dela, za vsebino katerega se zavzemajo, kot smo že omenili, tudi sami tuji partnerji. In ne nazadnje je

sami tuji partnerji. In če nazadnje je treba reči, da nam bo direktna povezava prinesla tudi določene prihranke. Gotovo bo manj problemov na področju uvoza, saj so to često posli enkratnega značaja in niso vpeti v siceršnje relacije naše izvozne in uvozne dejavnosti. Za same službe pa uvozne

dejavnosti. Za samo službo pa pomeni direktna povezava velik zalogaj, saj se kar občutno poveča obseg dela, prav tako pa tudi odgovornosti. Težko in povsem specifično je področje

tehnično-tehnološke dokumentacije in seveda tudi vse poslovne konferen-
ce. V planu za prihodnje leto je sicer
še en dodaten delavec za izvozno-
uvozno službo, če pa se bo delo tako
širilo kot predvidevajo, bo treba za-
gotoviti še kakšno strokovno moč.
Tudi prevajanja je s samostojnim iz-
vozom in uvozom veliko več in nujno
bi bilo razmišljati o prevajalcu. Skozi

Naj na koncu povem še to, da je vsa zgoraj navedena materija vsebovana v dveh zakonih, in sicer v zveznem Zakonu o podjetjih ter republiškem Zakonu o delovnih razmerjih. Ker republiški zakon o DR v 4., 5. in 6. odstavku 7. člena samo ponovi oziroma izpelje 185. a. člen Zakona o podjetjih, ni potrebe po širšem pojasnjevanju omenjenih odstavkov.

Pravna služba:
MATEJA STANIŠIČ, dipl. jur.

posredni el

dopise je razviden tudi naš nivo in zato ne bi smeli podcenjevati ali zanemarjati področje jezika. Milena Žagar, sicer vodja tajništva, ki edina obvlada tekoče nemški jezik, že leta prevaja del poslovne korespondence s tujimi partnerji, vendar je to le kot dodatek ob njenem rednem in zahtevnem delu.

Z dobro načrtovanim in organiziranim pristopom je tako prvi neposredni izvozni posel za nami. Vsi smo ponosni na to, vsi pa se tudi zavedamo, da je s tem naša izvožno-uvozna služba naredila veliko delo, ki je za Lubod prav zgodovinskega pomena. Začenja se torej novo obdobje direktnega povezovanja tudi s tujino, kar prinaša sicer širše, dodatno delo in ne majhne odgovornosti. Toda tudi občutne prihranke in zadovoljstvo skozi neposredne poslovne povezave za obe strani.

A black and white photograph of two men in an office. In the foreground, a man with dark, curly hair is seated at a desk, holding a telephone receiver to his ear. He is wearing a light-colored shirt and a dark jacket. The desk is cluttered with papers, a typewriter, and other office supplies. Behind him, another man stands, wearing a dark suit, a white shirt, and a patterned tie. He is also wearing glasses and has his hands on his hips. The background features a wall with a framed picture of a landscape and a large poster or chart.

*Anica Zupančič, Lojze Avbar in vodja
izvožno-uvozne službe.*

Delavski svet podjetja Labod je na seji dne 30.10.1990 sprejel sklep, da se zasedena stanovanja podjetja Labod proda glede na interes imetnikom stanovanjske pravice. V ta namen je sprejel sklepe:

— Dopolnil je pravilnik o reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev z določili, ki urejajo način in postopek odprodaje.

— Stanovanja se ponudijo v odkup imetnikom stanovanjske pravice, in sicer pod naslednjimi pogoji:

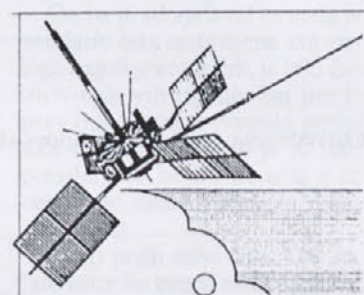
— Cena stanovanj je določena najmanj v višini sodne cenitve sodnega izvedenca; strošek cenitve nosi prodajalec.

— Kupec plača 30 oz. 20% ocenjene — določene vrednosti stanovanja ob podpisu pogodbe (20% tisti, pri katerih je dohodek na člana družine nižji od 50% povprečnega OD v RS v preteklem letu); preostali del kupnine kupec lahko odplačuje obročno, pri čemer je najdaljša doba odplačevanja 20 let.

— Pri obročnem odplačevanju kupnine se upošteva 9% obrestna mera in 8. člen zakona o pogojih za odprodajo stanovanj — anuiteta se po enem letu od datuma prenosa posojila v odplačevanje in nato vsako leto do poplačila revalorizira v skladu z rastjo čistih OD v RS v obdobju zadnjih 12 mesecev.

— Stroške prepisa lastništva stanovanja nosi kupec (taksa, vpis v zemljiško knjigo, zavarovanje, davek...).

Interes podjetja Labod je, da stanovanja proda imetnikom stanovanjske pravice. Postopek odprodaje ni vezan na določen rok in bo potekal dlje časa. Ker se zavedamo, da odločitev za nakup ni enostavna in lahka, predvsem iz finančnega vidika, bomo v vseh tovarnah organizirali informativne razgovore z imetniki stanovanjske pravice.

Komisija za inovacije podjetja Labod, ki jo je dne 17.8.1990 delavski svet podjetja na novo imenoval, je imela že dve seji, na katerih je poleg obravnave predlogov razmišljala, kako k inovativni dejavnosti pritegniti čimveč naših delavcev. Brez razmišljanja in ambicioznih kadrov namreč ni napredka, ni uspehov in ne rezultatov. Inovativen pa je lahko vsak pri svojem delu, vsak, ki ima znanje in možnost, da ga lahko preizkusi, tudi na drug, ne le utirjen način. Da je ustvarjalnost resnično pomembna za razvoj, izhaja tudi iz splošne kolektivne pogodbe, ki ponuja predlog vodstvom podjetij, da ti, če nimajo, ne preprečijo z iskanjem novega in boljšega prispevajo k povečanju dobička podjetja, ne plačajo le na gradbi, temveč jim priznajo tudi poseben status, ki jim omogoča razvrstitve v višji izplačilni razred. »Glede inovacij določa kolektivna pogodba v 40.

Sprejet pravilnik

Delavski svet podjetja je na zadnji seji sprejel pravilnik o notranji organiziranosti. Po štirih osnutkih smo tako potrdili zadnji predlog pravilnika in tako dobili jedernat, kratek in pregleden akt. Na osnovi tega bo imenovana razpisna komisija, saj je treba oblikovati razpise za direktorje tovarn in direktorje sektorjev, ki so sedaj še vršilci dolžnosti.

O datumu razgovora bomo imetnike obvestili pravočasno z biltenom.

Na koncu pa še nekaj o pričakovani novi zakonodaji na področju stanovanjskega gospodarstva. Teze zakona prinašajo bistvene spremembe urejanja stanovanjskih razmerij, saj so »naravnane« na tržne zakonitosti. Ob stanovanjskem zakonu so na vidiku tudi spremembe zakona o davkih, saj je eno z drugim tesno povezano.

O vseh spremembah bomo v časopisu še pisali in v primeru sprejetja novih zakonov s tega področja ureditve v naših aktih tudi usklajevali.

Ne glede na pričakovanja, obstoječa ureditev določa takšen način in postopek, kot vam je predstavljen in ki je pravna osnova za prodajo oz. nakup stanovanj imetnikov stanovanjske pravice.

Pripravila:
Mojca Novak

Kotiček za ustvarjalnost

Ne ponavljajmo se
prebudimo svoje ustvarjalne sile

Danijel Notersberg iz Deltine mehanične delavnice je zaslužen za veliko izboljšav in inovacij.

členi, da pripada delavcu za inovacije najmanj 10% letne čiste gospodarske koristi.«

Ker vemo, da je med našimi delavci veliko razmišljajočih, ki s svojim znanjem in idejami na svojih delovnih mestih vsak dan prispevajo k večjemu uspehu podjetja, vas POZIVAMO, da svoje ideje, predloge, izboljšave... javite komisiji za inovacije. Da bi vas spodbudili, smo se odločili, da uvedemo v naše glasilo KOTICEK ZA USTVARJALNOST, v katerem vam bomo vsaki malo podrezali in vam pretresli misli. Potrebujete le nekaj poguma, posluh vodilnih, in ne zavisti, temveč pomoč sodelavcev. Od za visti ni še nikoli nihče uspel; dobre ideje, ustvarjalna misel, in ta ovrednotena, četudi simbolično, pa je že mno

gim ustvarila ne le napredek, temveč celo eksistenco.

Zato vam danes v tem novem ko-
tičku ponujamo obliko, v kateri lahko
komisiji pošljete svoje pobude, pred-
loge, ideje...

PIŠITE — ČAKAMO VAS!

Vsaka dobra misel je iskra, veliko isker pomeni ogenj, velik ogenj pa je požar in le ta bo sežgal rutinerstvo, enoličnost, uspanost, nezainteresiranost, vdanost v uso-do! Ne dovolimo, da bi se samo ponavljali iz dneva v dan, iz tedna v teden, iz meseca v mesec, iz leta v leto...

Komisiji za inovacije
LABOD Novo mesto

PRIJAVA INOVACIJSKEGA PREDLOGA

Prijavitelj(i), na

delovnem mestu

V

prijavljam(o) inovacijski predlog, in sicer:

Komisijo za inovacije prosim(o), da oceni inovativnost in koristnost navedenega predloga na osnovi akta o ustvarjalni dejavnosti.

V dne Podpis

Komisija za inovacije

Zelena luč za Temenico

Nekajkrat smo že pisali o velikih prizadevanjih Temenice za pridobitev posojila iz naslova nerazvitih oz. mejnih občin. Sicer gre pri tej obliki posojila bolj za možnost zadržanja sredstev, ki bi jih sicer morali nameniti za nerazvite, ter za delež pridobljenih sredstev. Direktorici Francki Primožič je treba priznati veliko prizadevanje in nemajhne napore, da je utrla pot, s pomočjo katere si Temenica edino lahko pomaga. Kot smo že pisali, so težki pogoji za delo, pesti pa jih tudi prostorska utesnjenost. Poudariti je treba tudi dokaj iztrošeno strojno opremo, kar pa ni lastno samo Temenici.

Za delavski svet je bil pripravljen elaborat za vsa dela, ki jih želi Temenica izpeljati do maja prihodnjega leta, in iz tega materiala povzemamo nekaj podatkov:

Prostorska utesnjenost obstoječe proizvodnje in slabi delovni pogoji, zlasti še v poletnih mesecih, zavirajo rast produktivnosti, negativno pa vplivajo tudi na samo kvaliteto izdelave. Preusmeritev proizvodnega programa daje večjo specializacijo proizvodnega procesa in s tem racionalnejšo postavitev proizvodnih brigad. Čisti ženski program omogoča tudi racionalizacijo strojnega parka, zlasti še v likalnici. Z rekonstrukcijo energetskih vodov (elektrika, para, pnev-

matika in vakuum) ter prezračevanjem proizvodnih prostorov se bodo bistveno izboljšali delovni pogoji, povečala varnost obratovanja, ter zmanjšale energetske izgube oz. stroški. Vsi ti elementi vplivajo na produktivnost, ki naj bi se povečala minimalno za 2%.

Obstoječi projekt ne zajema prostorske rešitve nekaterih proizvodnih in pomožnih prostorov (plisiranje, mehanična delavnica, tehnologija), ker je ta rešitev možna le v dozidavi.

Finančni nivo investicije je postavljen na osnovi optimalnega finansiranja in stroškovnega pokritja. V tem okviru iščejo možnosti zmanjšanja stroškov rekonstrukcije in s tem pridobitve sredstev za rešitev manjkajočih prostorov.

Proizvodni program

Opremljenost in organiziranost proizvodnje je za izdelavo ženskega programa (jope, blejzerji, plašči, krila, hlače) za domači trg in izvoz.

Proizvodnja je organizirana v treh proizvodnih fazah v krojilnici, v šivalnici, v likalnici ter v petih brigadah: — B 1100 krojilnica 13 delavcev; — B 2100 šivalnica 40 delavcev; — B 3100 šivalnica 28 delavcev; — B 4100 šivalnica 28 delavcev; — B 5100 šivalnica 15 delavcev

Planirano razmerje kapacitet je 38% izvoza in 62% domačega trga, to je:

- za izvoz skupaj 5.147.100 minut/leto
- za domači trg skupaj 8.112.900 minut/leto

SKUPAJ 13.260.000 minut/leto

Vrednost rekonstrukcije

a. stroja oprema	1.610.000 din
b. likalne preše	1.050.000 din
c. klimatizacija	840.000 din
d. inštalacije (el., para, zrak, vakuum)	2.030.000 din
SKUPAJ	5.530.000 din

Viri financiranja rekonstrukcije so že pridobljena tuja in lastna sredstva iz sklada za nerazvite, kar je 33% vrednosti, 67% pa so vsa prosta sredstva podjetja Labod iz naslova predvidene amortizacije za leto 1991.

Ekonomski izračun izhaja iz predpostavke, da mora tovarna poslovati rentabilno z investicijo ali brez nje.

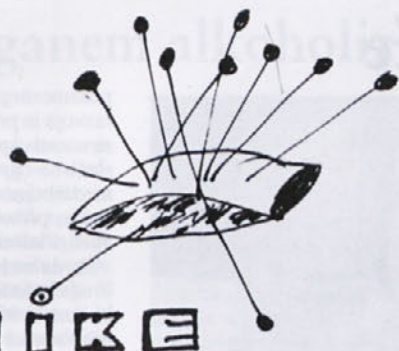
Izračun pri sedanjih cenovnih razmerjih kaže, da tovarna Temenica lahko pokrije dodatne stroške amortizacije iz naslova nove strojne opreme in vgrajnih instalacij ter obre-

sti za tuja sredstva pri naslednjih pogojih:

- sedanji obseg proizvodnje se mora s produktivnostjo povečati na okoli 13.260.000 minut,
- za predviden proizvodni program mora biti delež izvoza okoli 38%.

V Temenici so pripravili za rešitev več variant, opisana pa je najbolj sprejemljiva. Za programsko usmeritev Temenice je potrebna tudi določena tehnološka obnova in posodobitev proizvodnih prostorov. Najprej se bodo lotili investicijskega vzdrževanja na tehnoloških vodih in ostalih nujnih vzdrževalnih del v proizvodnih prostorih. Če bi to uspeli izpeljati z nižjimi stroški od predvidenih v elaboratu, bi lahko del zbranega denarja namenili tudi za nujno dozidavo. Kajti šele ta bi omogočila primerno porazdelitev prostora in dela, posodobitev transportnih poti in primernejši delovni prostor za vse zaposlene.

Za pripravo in spremljavo vseh teh del je delavski svet potrdil sestavo komisije, ki jo vodi direktorica Temenice Francka Primožič, v njej pa so še glavni direktor Milan Bratož, Rozina Kum, vodja plansko analitske službe, ter dipl. inž. Vladimir Škrinjar in inž. Nikola Koljanin iz naše razvojne službe.

BUGIKE

O odgovornosti

S posebnim poudarkom in s posebno težo smo vedno govorili o odgovornosti. Nekaj velikega in svečanega je velo iz te besede. In čim bolj smo jo oddaljevali od njenih logičnih povezav in relacij, toliko bolj mogočno je zvenela. Kako ne, saj nazadnje je to postal tako abstrakten pojem, da ga skoraj ni bilo več moč ozemljiti.

Iz povsem logičnih povezav, da je odgovornost najizrazitejša pri odgovornih, se je ta prenesla med delegate takih in drugačnih organov upravljanja, ki seveda niso bili ne strokovni, ne usposobljeni, včasih celo nezainteresirani. In kmečka pamet je rekla, da med tem seveda zares ne gre iskati in terjati odgovornosti, kar seveda ni bilo izrečeno naglas, nekako med vrsticami pa je bila ta toleranca le priznana. In tako je odgovornost odplavala nekam v

neulovljive sfere in postala nekaj najbolj abstraktnega.

Da pa je izhajala od tu in da je vendarle bila zastavljena kot naloga najodgovornejših, je bilo čutiti v njihovih plačah. Saj jim je prav odgovornost prinesla precej točk-denarja. Končno je to tudi pravilno, če bi jim ne ušla v že omenjeno neulovljivost in nerazumljivost.

Pa so prišli novi časi. Lov na čarovnice bo moral zamenjati lov na odgovornost. Ta razredčen pojem bo treba ponovno ozemljiti. In odgovornosti se bo treba najprej lotiti pri najodgovornejših. To pa ponovno postavlja vprašanje, ki mora tudi dobiti realnejše ozadje — ali so najsposobnejši na najodgovornejših funkcijah. Staro reklo, da naj bo pravi človek na pravem mestu gotovo ne pomeni krivulje le navzgor, samo

napredovanja torej. Da bi to dosegli, bo gotovo treba takšno krivuljo obrniti tudi navzdol. Ne kot kazni za neposlušnost ali za kakšen drugi greh. Le v funkciji dobrega in pravega dela.

Bomo torej znali izstopiti iz stare prakse in začeti vsak pri svoji odgovornosti, s tem seveda, da je ta večja pri vodilnih. Jasno bo treba zastaviti to odgovornost, oziroma se v pojmovanju te zopet obrniti nazaj h »kmečki logiki«. Vemo, da mora imeti srajca dva rokava in če eden manjka, je odgovornost za to napako jasna kot beli dan. Tako jasne so sicer tudi vse druge relacije, le da je še okoli njih nabranega toliko prahu, ki je omogočal sprenevedanje. S prahom bo treba poračunati. Malo ga bo razblinil podjetniški veter, malo vihar, ki ga prinaša sedanost. Prav pa bi bilo, da že vsak sam okoli svojega praga počisti.

Kdaj se bo torej začelo generalno čiščenje okoli naših pragov odgovornosti in kje se bo, mislite, najbolj kadilo?

Nekoč je bila odgovornost nekaj konkretnega in težkega. Če je na srajci manjkal zapestnik, so vsi dobro vedeli, kje iskati krivca in tudi krivec sam je vedel, da je odgovoren. To je bilo takrat, ko je bila odgovornost še del vsakdanjega življenja in zato samo po sebi umevna. Prav zato tudi nismo kaj dosti govorili o njej.

Potem pa so se časi spremenili. Vse več smo začeli govoriti o odgovornosti z velikimi, donečimi besedami. In naša, nekoč konkretna odgovornost, je na krilih teh lepih besed odplavala v take višine, da je kar na enkrat ni bilo

več mogoče ujeti. Postala je brez teže v svojih višinah. Vsem je postalo jasno, da je ne bo lahko še kdaj ozemljiti. Igrali smo se s to dragoceno igračko, jo klicali, se nanjo obračali, toda kaj, ko se je tudi ona igrala z nami. Če je bilo dejanje storjeno tu, je bila odgovornost nekje čisto drugje. In ko so se organi upravljanja podili za njo, se je vedno izmuznila.

Toda, ker je posel resna stvar, odgovornost pa pomembna kategorija tega, je nismo mogli povsem pogrešiti. Za manjkajoči zapestnik je bilo treba določiti odgovornost. Ker je delavski svet sprejemal plan, v katerem pa ni bilo vključenega manjkajočega zapestnika, naj bi bil torej ta tudi kriv. Odgovorni so bili le zaskrbljeni, neodgovorni pa odgovorni...

Potem pa je spet prišel drugačen čas. Zavladal je pojem dobička in namesto lova na čarovnice je bil odprt lov na odgovornost. Toda, kako ujeti tako abstraktno kategorijo in jo potem še stlačiti v nekaj konkretnega, kot je nekoč bila. In končno — kakšen dolgočas, če je vse tako samo po sebi umevno, če je odgovornost vedno ob dejanju in če jo nosi tisti, ki je dejanje naredil. Nič več igrivosti, nič več skrivanja ob misli, pravi človek na pravo mesto.

Ja, čas pravljic je mimo. Odgovornost se spušča na tla, z njo pa se bo morala marsikatera krivulja, ki se je prav tako pravilčno vila le navzgor, v napredovanje, obrniti navzdol.

Sama sreča, da so se tiste roznate in breztežne višine, v katerih je odgovornost tako dolgo plavala, razblinile. Odgovornost tako postaja zopet nekaj tuzemskega, konkretnega in — težkega.

Vprašanje — odgovor

Vprašanje: Zvezni zakon pravi, da ima ob dnevu odvzema krvi krvodajalec lahko dva prostata dneva, pri nas pa je v veljavi praksa enega prostega dne. Vprašanje postavlja delavec, ki ga pogosto kličejo na odvzem krvi v Ljubljano — torej mu pot vzame dober del dneva in se niti ne more odpočiti. Kako je s tem razkorakom med zveznim zakonom in našim internim pravilnikom?

Odgovor: Pravno mnenje v zvezi s krvodajalstvom

Zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (Ur.l. SFRJ, št. 60/89) je določil, da imajo prostovoljni krvodajalci pravico do dveh zaporednih prostih delovnih dni vsakokrat, ko dajo kri. Republiški komite RK RS je temu ugovarjal, saj je v Sloveniji veliko krvodajalcev med delavci, zato bi z upoštevanjem te določbe nastal velik izpad v proizvodnji. Glede na to, da imamo v naših aktih to področje dobro urejeno, je bil dne 25.1.1990 sprejet na delavskem svetu DO sklep št. 59, ki določa, da veljajo

glede krvodajalcev določila naših aktov, ki so prav tako ugodna za delavce.

To pomeni, da ima v skladu s 105. členom pravilnika o delovnih razmerjih delavec pravico biti odsoten z dela s pravico do nadomestila osebnega dohodka zaradi sodelovanja na krvodajalski akciji en dan ter se mu v skladu s 96. členom istega pravilnika poveča dolžina letnega dopusta v primeru, če da delavec kri 5-10 krat, za 1 dan, v primeru, če da kri več kot 10-krat, za dva dni, vendar pod pogojem, da je v zadnjih dveh letih dal kri.

Če delavec v zadnjih dveh letih ni dal kri, mu pravica do povečanega letnega dopusta 2 dni ugasne; ko bo delavec ponovno dal kri 2 leti zaporedoma, mu ta pravica ponovno oživi in se mu število odvzema krvi nadaljuje (npr., če je dal kri 12x, potem pa 2 leti nič, in je ponovno oddal kri, bo to 13x in ne prvič). Potrebno je voditi natančno evidenco krvodajalcev v tovarni, da ne bi prišlo do napake oz. nepravilnosti pri dodeljevanju dodatnih dni letnega dopusta.

Za nami je dan mrtvih. Poskrbeli smo za grob neznane partizanke v Prečni, za katerega je novomeški del Laboda prevzel skrb pred mnogimi leti. V času sprav in korenitih obratov je prav 1. november dan, ko se človek lahko in mora zazreti v preteklost in hkrati v prihodnost. Je čas, ko posvetimo spomin na vse mrtve in je tudi čas, ko si moramo priznati, da smo lahko vzvišeni nad vsem in vsakomur, ne moremo pa biti vzvišeni nad smrtjo.

O kakovosti — malo drugače

Celovito obvladovanje kakovosti je bila tema zanimivega predavanja dipl. inž. Draga Kolenca iz zavoda za produktivnost, ki ga je povabil naš glavni direktor.

Vsebinsko, bi rekli, s katero se sicer dnevno srečujemo. Toda predavanje je opozorilo oz. osvežilo tiste segmente iz te celovitosti, za katere smo sicer morda vedeli, zanje slišali, v sami praksi pa jih izključevali. Ker morda ni časa, ker to ne velja za nas, in s podobnimi opravičili oz. izgovori. V bodoče se bo zmanjševalo na kakršnokoli opravičilo v tem smislu, kajti kakovost je bistvena komponenta, ki nam lahko zagotavlja prihodnost. Za celovito obvladovanje te pa bo treba še marsikaj postoriti. Miselnost, da je za kakovost odgovorna služba kontrole kvalitete, je med nami sicer še ponekod prisotna, toda vse jasnejše je dejstvo, da je to le kulisla. Pa tudi trditev, da ni le proizvodnja tista, v kateri se »dela« kakovost, smo že spoznali za napačno.

In kako nam je naš predavatelj predstavil sistem celovitega obvladovanja kakovosti? Tako kot so začeli tisti, ki prednjačijo pred vsemi — kot sta trenutno pri kakovosti Japonska in Koreja. Zavedati se je treba, da je sestavni del sistema vodenja. Pri vrhu je treba začeti in nato graditi kakovost v vseh porah vse do dna piramide. Sistem vodenja je torej tudi sistem celovitega obvladovanja kakovosti in to na osnovi podatkov in ne le na pamet. Opozoril je na našo slabost preskopenega komuniciranja in preskromnega pretoka informacij. Vsak krog mora v sebi raziskati slabosti, se pogovoriti o svojih napakah (lažje to počnemo za sosedovo delo kot za svoje), med temi krogi, službami, enotami... pa morajo biti tudi močne komunikacijske poti, saj so informacije ključne za dobro delo, kot je ključna zavest o nujnosti dosega najvišje kakovosti, kar bo doseženo le tako, da bo sleherni delavec v podjetju čutil svojo vlogo in odgovornost za svoje delo. Zato je treba ogromno vlagati v človeka in skrbeti za stalno dopolnjevanje in izobraževanje, kar

O celovitem obvladovanju kakovosti, ki mora biti plod načrtne in strokovnega dela, je govoril dipl. ing. Drago Dolenc.

se je kot rdeča nit prepletalo skozi celotno triurno predavanje. Torej spoštovanje človeka in njegovega dela, nudenje primernih pogojev za to, usposabljanje je formula za doseg kakovosti, za katero se mora skrb začeti v samem vrhu.

Svetovni trendi gredo k proizvodnji brez napak. Dosežki Japonske in še katere dežele Daljnega vzhoda pričajo, da ta cilj ni iluzija. Za tako obvladovanje kakovosti pa je treba postoriti marsikaj. Najprej je tu zavest vseh, je načrtovanje kakovosti, je spremljanje te v vseh segmenih skozi osvojen poslovnik, je trdno zastavljena pot, kateri je podrejeno vse. Lahko bi rekli, da je to več kot samo sistem vodenja, je že skoraj sistem življenja.

V nadaljevanju je g. Dolenc opisal specifičnosti in tudi slabosti posameznih faz, v katerih smo se videli tudi mi, čeprav je izhajal iz splošnih

ugotovitev. **Kar 80 % vpliva na napake se odvija v službah, ki pripravljajo delo za proizvodnjo, 18 % vpliva na napake je v sami proizvodnji, 2 % pa izhajata lahko iz drugih vzrokov.** Zato ni čudno, da je posvetil toliko pozornosti vsem segmentom od nabave, prek priprav in

posameznega dela znotraj teh, do razvoja in prodaje ter celovite organiziranosti sploh. Odgovornosti teh služb so ogromne, zato je tudi nujno medsebojno povezovanje, dopolnjevanje, pretoki informacij ob hkratni analizi lastnih napak in slabosti.

In da ne bi ostali le znotraj ozkega kroga, v katerem smo se v smislu kakovosti vrteli do sedaj, se velja spomniti začetka predavanja — odgovornosti vodilnih, odnosa do ljudi, spoštovanje teh, omogočanje pogojev, na osnovi katerih lahko terjamo odgovornost za kakovost, skrbi za dober pretok informacij, za izobraževanje, za poslovne, zdrave medsebojne odnose, kot tudi na elastičnost na posluš za zahteve kupcev, trga, saj smo tržno in ne le proizvodno usmerjeno podjetje.

Celovito obvladovanje kakovosti je torej tako širok sklop dejavnosti in odnosov, da zahteva — pri naših ustaljenih, togih in pogosto preživljenih relacijah — predvsem in na prvem mestu spreminjanje mišljenja in organiziran ter vsestranski načrtni pristop do kakovosti in vseh ravneh. Kajti kakovost, kot je opozarjal naš predavatelj, ne »rata« sama od sebe. **Kakovost je lahko plod le načrtnega dela.** Pa ne gre le za kakovost naših izdelkov, ampak posredno tudi za kakovost vsakega dela in končno tudi vsakega življenja.

Zanimivo predavanje, ki nam je gotovo dalo misliti. Če nam je res, je doseglo svoj namen. Kajti prihodnost je v znaku kakovosti na najvišji ravni.

Voda nam ni povzročila večje škode — solidarni pa bomo s prizadetimi

Ob veliki škodi, ki jo je prve dni novembra povzročila huda povaljenj, se bomo tudi delavci Laboda izkazali s pomočjo.

Sicer pa na srečo naši objekti in domovi naših delavcev niso bili prizadeti. V Zali so se pred prazniki sicer nekoliko pripravili na morebitne težave. Pospravili so nedokončano proizvodnjo na stojala, ki so jih prekrili s polivinilom. Tako so zavarovali kar lepo število izdelkov, ki bi jih sicer voda poškodovala. V velikem naliivu je streha Zale seveda še bolj popustila in tako se je v proizvodnjo nateklo veliko vode, ki je poškodovala tudi nekaj podlog. Ob prihodu na delo so morali najprej odstraniti vodo iz proizvodnje, nato pa poskrbeti za izdelke, ki so bili, kot rečeno, skrbno spravljani pod polivinilom. Na srečo pa so kleti ostale suhe in ni prišlo do vdora vode.

Tudi delavci na svojih domovih niso bili prizadeti, le vodja proizvodnje Zale ne more več z avtomobilom do svoje hiše, ker mu je voda odnesla del ceste.

Na Ptuj in Halozah ob tokratnih naliivih ni bilo tako usodnih težav kot pred letom dni, in v Delti niso zabeležili nobene škode, ne na našem objektu ne pri naših delavcih.

Prizadetim v tokratni pogubni vodni ujmi bomo tudi delavci Laboda oddvojili zaslužek dveh delovnih dni, in sicer enega v novembru in enega v decembru. Glede na delo po naših tovarnah pa se bomo skušali organizirati tako, da bomo ta dva solidarnostna dneva tudi čim prej oddelali, s tem seveda, da bomo urnik prilagodili našim obveznostim.

Prejeli smo:

Druga plat medalje

Poslušam, berem v našem časopisu: sama kritika na račun naših kuharic in naše malice, zato sem se odločila, da je treba povedati še kaj drugega. Sredi avgusta so mi ugotovili, da imam rano na želodcu in od tedaj imam strogo dieto. Doma človek lahko poskrbi sam zase, kako pa bo v službi, sem razmišljala sama pri sebi. Našim kuharicam sem prinesla zdravniško potrdilo, in glej ga vraga, nikoli nisem imela problemov s hrano. Samo zame so posebej kuhale in še kuhajo. Vedno me prijazno vprašajo, če je že kaj bolje, ali kaj bi rada jedla.

Povedati velja še to: kolikor jaz vem, smo v Novem mestu edina tovarna, ki ima dietno prehrano!

Vedeti moramo, da za toliko ljudi ni lahko kuhati. Marsikatera, ki ima doma tri ali štiričlansko družino, ima probleme s prehrano, ker eden ne je tega, drugi onega. Kaj pa naj naredi kuharica, ki mora nahraniti 500 ljudi? Ne bi bilo odveč, če bi vsi mi tudi o tem malo razmislili in se morda potem izkazali za bolj razumevalne!

Lep pozdrav!

Cveta Sebanč
strokovne službe

O premaganem alkoholizmu

Alkoholizem je bolezen, s katero se je težko spoprijeti in ki načenja ne le prizadetega samega, ampak cele družine in celo družbo. Če pa je alkoholik ženska, je vse še toliko težje. Pa vendarle jih je mnogo med nami, ki prepogosto segajo po kozarčkih in v njih utapljajo skrb. V imenu vseh teh, ki ne najdejo poti iz stisk, sem se pogovarjala z današnjo sogovornico. Ni pomembno njeno ime, kot tudi ne, kje in kaj dela. Pomembno je, da je za njo zdravljenje, ki ji je prineslo veliko zadovoljstva, saj je kot prerajena.

Ste se sami odločili za zdravljenje oz. ali ste sami začutili, da ste presegli mejo normalnega pitja in da ste bili alkoholičarka?

Zelo malo je takih alkoholikov, ki sami v sebi najdejo moč in pridejo na zdravljenje. Jaz sama zase sem sicer že lep čas pred zdravljenjem čutila, da sem pregloboko zašla, toda sama si nisem mogla pomagati. Težave so se tako doma kot tudi v službi stopnjevale in krog se je zapiral. Takrat, ko sem bila poklicana na pogovor, ker je seveda daleč trpelo zaradi mojega pitja, je bilo to zame kot odrešilna bilka. Potrebovala sem jo in oprilela sem se je. Zelo hvala, da sem bila že takrat, sploh pa danes, da je v mojem primeru bila reakcija šefa tako izrazita in stroga, saj je zame pomenila rešitev. Na zdravljenju sem slišala za mnoge zgodbe, ko okolica kar v nedogled tolerira pitje sodelavca. To je zelo hinavska reakcija, ki je za prizadetega kot nož v hrbet.

Kako je potekalo vaše zdravljenje?

Celotno zdravljenje traja tri mesece, s tem, da je pacient prvi mesec v bolnišnici. Kasneje sicer lahko spi doma, čez dan pa se vrača v skupino, v zadnji fazi zdravljenja pa je v skupini dvakrat tedensko, trikrat tedensko pa na delu. Skupina šteje nekeje od pet do devet oseb, na oddelku pa hkrati deluje več skupin. Najprej se je treba predstaviti v svoji skupini, v predstavitvi je treba opisati tudi svoje pitje (kasneje sta še dve predstavitvi — ena površnejša pred celotnim oddelkom in ob zaključku zdravljenja, vmes pa so po stopnjah tudi razni izpiti iz posameznih vsebin oz. sklopov zdravljenja). Pacienti smo kaj različni. Eni se lažje odpro, drugi težje ali nikoli. Terapevti, ki vodijo skupine, so tako večji svojemu delu, da znajo usmerjati človeka k soočanju s samim seboj, kar ni lahko in, na žalost, tudi ne vedno uspešno. Pogosti so primeri, ko človek ne prizna, da pije, in takemu gotovo ni pomoči. Sama zase vem, da je bila prva predstavitev zelo težka, da sem jokala in da je jokala cela skupina. Govorila in govorila sem, da sem bila po dveh urah izčrpana do onemoglosti. V teh pogovorih pa ni možno »blefiranj«, kajti terapevt dobro pozna človeka, situacije, vzorce. Čeprav je vsak pacient zase človek, ki ga je treba posebej obravnavati, so nekatere skupine pokazatelj, ki jih ne moreš preiti. Pogovori so ali v skupini ali pa v skupini in individualno s terapevti.

Se pred večjim številom ljudi lahko

pogovarja človek o čisto osebnih težavah?

Najprej me je motilo to odpiranje pred ljudmi. Toda ko spoznaš, da smo si vsi enaki, ne glede na to, kaj je (bili smo tako rekoč iz vseh slojev in profilov, od snažilk do direktorjev), da smo se srečevali s podobnim peklom, spoznaš, da so izmenjave dragocene, da se na vsakem primeru vsi lahko kaj naučimo.

Načini zdravljenja alkoholikov so različni. Vaša oblika zdravljenja ni tako groba, kot smo slišali za Rugljeve metode, in očitno vam je ta nežnejša oblika ustrezala. Kakšen odstotek je zdravljenih alkoholikov v taki obliki zdravljenja?

Statistika kaže, da polovica. Zase lahko rečem, da bi me groba, podcenjujoča metoda zdravljenja odbila, oz. da mi je ta zelo ustrezala. Terapevti so nas usmerjali tako, da smo se spoznali, in tako, da smo našli pot do samospoštovanja do samozavesti. To pa je bistveno. Mislim, da sem ogromno pridobila, ker sem se spoprijela sama s seboj, ker sem se naučila sebe spoznavati, analizirati...

Tudi terapevti so vas kar nekajkrat pohvalili, bili pa ste tudi vodja skupine.

Uspela akcija: Za Mirveto in Edisa smo zbrali nad 70.000 din

Odmevi na akcijo za zbiranje denarja kot pomoč Mirveti Hodžič, ki ima bolnega otroka, je naletela na zelo širok in lep odmev. Tako je lahko Brigita Zalokar, socialna delavka, izročila Mirveti kar 70.130 din.

»Ko sem v časopisu prebrala prispevek o njej, sem bila tako srečna, da sem se zjokala. Lep je občutek, da nisi pozabljen v stiski. Malo sem računala na pomoč sindikata, da pa so moji sodelavci, ki me sploh ne poznajo, prispevali v tako težkih časih toliko denarja za nju, si sploh nisem mogla misliti. Nimam besed čeprav vem, da je lepa hvala veliko premalo,« je dejala Mirveta.

In kaj bo z denarjem? Prednost imata dva nujna nakupa — električni invalidski voziček, primeren za njene devetletnega sina Edisa, in pa Yugo. Avto namreč Mirveta nujno potrebuje, saj je pred vrati zima in z vozičkom ne bo več lahko oditi v šolo in še kam, kamor z Edisem redno hodita.

Sicer pa je v življenju Mirvete in Edisa končno prišlo svetlejšo obdobje. Tu je zbran denar kot velika pomoč, uspelo pa jima je dobiti tudi novo, nekoliko prostornejše stanovanje, ki omogoča Edisu primerno gibanje. Ima dovolj široka vrata za na balkon, v bloku pa je tudi dvigalo, ki je dovolj prostorno, da je v njem invalidski voziček (do sedaj je morala Mirveta prenesti voziček po stopnicah, v dvigalu pa je peljala Edisa, vendar je morala pred tem postaviti v dvigalo

Ni ravno navada hvaliti paciente, zato pa sem priznanje še toliko topleje sprejela. Rada sem sodelovala, rada sem bila aktivna, ker sem taka tudi po naravi.

Kaj je bil torej vzrok vašega pitja, ste ga odkrili?

Piti sem začela v svoji zreli dobi. Splet okoliščin je, ki te napelejo na pitje, med temi sem jaz sama težko prenašala osamljenost. Težave so se ob pitju le še večale in pozaba v omami je bila vse krajša, streznitev vse težja. Bilo je grozno. Sicer pa so vzroki raznorazni — med temi so tudi fizični poklici.

Ali zase, po vseh teh težkih preizkušnjah lahko rečete, da se počutite ozdravljeno?

Do konca življenja ne bom vedela, ali sem ozdravljena. Vem le, da si ne želim več piti in da upam, da mi bo do konca mojih dni uspelo ostati abstinent. Izkušnja je prehuda in vem, da je vsako vračanje v pijačo le še hujše.

Ko ste bili že odvisni od alkohola, kako ste pili? Ste bili »izbirčni«, ali je bila vaša odvisnost že prehuda?

Nikoli nisem imela tako globokih težav, da bi pila karkoli ali kjerkoli (nikoli v beznici, za šankom...). Na zdravljenju ni

sem imela abstinenčnih kriz. Pila sem doma, z družbo pa sem zahajala v kakšen primeren lokal. Ni mi bilo vseeno, kako sem videti navzven. Lako bi svoje pitje opisala kot kakšno prefinjeno obliko pitja. Sicer pa je za ženske značilno, da pogosto pijejo doma, na skrivaj, kar je seveda težje pravočasno odkriti. Toda prej ali slej se težave prenašajo iz domačega okolja na službo.

Ali lahko zdravljen alkoholik postane zmeren pivec?

Ne, nikoli. Tolažba, da spijem le kozarec ob kosilu, je pogubna. Alkoholik ne more postati zmeren pivec, zato velja pravilo, da niti kapljice alkohola nikoli več.

Kaj bi naredili, če bi opazili, da je vaš otrok nagnjen k pijači?

Takoj, čisto takoj bi ga peljala na zdravljenje, vendar ne na ambulantno, ampak prav v hospitalizacijo. Alkoholizem je bolezen in čim prej jo začneš zdraviti, toliko bolje. Vsako odlašanje in upanje, da to ni to, je lahko pogubno. Tako reagiranje pa bi svetovala tudi vsem, ki imajo težave z alkoholom, ki čutijo, da so zašli pregloboko. Odločitev je sicer težka, ker je človeka sram, ker si težko prizna, da pije, toda druge rešitve ni.

Hvala za pogovor in srečno!

stolček...). Srečna je kot že dolgo ne!

Rekli smo že, da bo kupila električni invalidski voziček. Do navadnega vozička ima Edis pravico vsake tri leta, toda zadnji, ki ga je dobil, je bil prevelik in zato otrok v njem ni bil fiksiran. Zavrnila ga je in sedaj čaka na prilagojen voziček. Za lažje gibanje na dvorišču in še kje pa bi prišel v pošte električni voziček, kar Edisu želi mama na vsak način zagotoviti. Uvozila ga bo iz Nemčije. Za nakup avtomobila išče olajšave. Ker je njen otrok še majhen, ne more uveljavljati pravic invalidnin, ker sama ni invalid, je tako pri mnogih rešitvah prikrajšana. Pomagajo ji sicer mnogi, saj tako rekoč ni ustrezne ustanove ali človeka, ki ne bi poznal njenega primera in predvsem njene vztrajnosti. Upa, da ji bo uspelo kupiti Yugo in potem sta z Edisom zares dobra preskrbljena. Kajti po šoli — kjer so Edisa zelo lepo sprejeli in jim nikakor ne pomeni breme, čeprav ga je njegova bolezen prikrajšala za marsikaj in mu morajo pomagati na WC, pri kosilu itd. — hodi Edis še k angleščini.

Mama z njim telovadi pri urah telesne vzgoje, doma pa tudi — tako na tleh kot v kopalni kadi. »Vesela sem, da je moj otrok star šele devet let. Tako imam upanje, da bo medicina napredovala in da bo ozdravel. Trdno upam in vem, da ne zanam,« pravi Mirveta. Še vedno čaka na zdravljenje, za kar so potrebni še določeni izvidi, ki bi zagotovili večji odstotek možnosti za uspešen poseg.

Ker otrokova bolezen zahteva spremstvo, si sedaj Mirveta prizadeva za ureditev štiriurnega delavnika. Prva varianta je bila, da bi imela plačane le štiri ure, kar seveda ne bi zadoščalo niti za najnujnejše. In zopet je bilo treba zbrati ogromno moči in se boriti naprej.

Na srečo se vse lepo odvija in končno se lahko pohvalita, da ju spremlja sreča.

Ni se mogla zahvaliti za pomoč, ki smo jo prispevali delavci Laboda. »Vsem se lepo, lepo zahvalite in povejte jim, kako čudovitega sina imam,« je dejala, mi pa dodajamo, da ima tudi Edis čudovito mamo.

Tovarna	št.zaposlenih	znesek
Ločna	315	11.445 din
Libna	365	12.194 din
Delta	645	20.622 din
Tip-top	171	10.000 din
		(prispevek sindikata)
Zala	127	5.350 din
str.sl.-NM	274	8.519 din
str.sl.-LJ	46	2.000 din
		(prispevek sindikata)
Skupaj		70.130 din

Verjetno lahko pričakujemo še prispevek iz Temenice (147 zaposlenih) in prispevek sindikata podjetja. Povejmo tudi, da v Tip-topu niso zbirali prispevke posameznikov, zato je njihov sindikat prispeval 10.000 din ter sindikat enote komercialnega sektorja v Ljubljani 2.000 din.

Naša mnenja o konkurenčni klavzuli

Sonja Gajič, strokovne službe:
»Kdor hoče delati, nej le dela. Predvsem še, če gre za delavke z majhnimi osebnimi dohodki. Zakaj si človek ne bi pomagal s svojim delom. Seveda pa je treba pri tem zavarovati skupno imetje. Torej, dela naj vsak, ki lahko, samo da ne gre na račun kolektiva.«

Mojca Mohar, tehnologinja v Ločni: »Preveč je nezaposlenih, in dokler je tako, naj ljudje ne bi imeli dvojnega dela — v službi in doma. Kdor ima obrt ali podjetje, naj ima le to, kdor pa je v službi, naj se tukaj izkaže. Ne glede na to, za kakšno dopolnilno dejavnost že gre.«

Stane Vesel, kreator: »Mislim, da bi morali do vseh, ne le do vodilnih, ki imajo popoldansko obrt ali svoja podjetja kakršnekoli dejavnosti nastopiti strogo. Kajti če imaš kakšno drugo dejavnost, gre za to precej službenega časa, pa tudi telefonov, pošte, vez in še kaj. Treba se je odločiti, ali boš stoodstoten v službi ali v svojem podjetju oz. obrti. Pri kombinaciji pa se obojega ne da dobro opravljati, zato je enkrat ena, da, nastrada služba.«

Jožica Korasa, šivilja in članica DS Ločna: »Strinjam se s sklepom, ki smo ga sprejeli na delavskem svetu. Torej za dejavnost, za katero je registrirano naše podjetje, velja prepoved dela za vodilne in vodstvene. Toda dokler bomo imeli vsi in tudi ti tako slabe plače, je zastoj prepovedovati. Najprej bi morali tukajšnje delo prav plačati, potem bi lahko zahtevali spoštovanje konkurenčne klavzule.«

Janez Rotar, strokovne službe:
»Mislim, da bi morala konkurenčna klavzula veljati za vse vodilne delavce in to za vse dejavnosti, ne le za to, za katero je podjetje registrirano. Jasno je, da človek, ki ima doma še eno dejavnost, posveča tej veliko sil, ki bi jih sicer moral namenjati delu v službi, še posebej, če je to vodilen ali vodstven kader.«

Andreja Švajger, poslovodkinja:
»Mislim, da so si omogočili obrt ali podjetje tisti, ki so si imeli to s čim ustvariti — tako po denarju kot po vezah. Zato je prav, da se take stvari prepovedo vodilnim. Ti morajo skrbeti za podjetje in ne le zase.«

Italijanke so za mini — ne glede na leta...

Štefka Kumer, nabavna služba:
»Mislim, da je treba v službi polno delati saj vemo, da je veliko mladih, ki čakajo na delo. Če je nekdo zaradi popoldanske obrti samo na pol pri službenih dolžnostih, ga ne bi smeli imeti med seboj. Plačani smo za svoje polno delo, zato bi morali onemogočiti, da bi kdo znotraj tega opravljal še kaj drugega. In če ima svojo obrt, to gotovo počne.«

Modni žarki iz Pariza in Milana

Sejem v Parizu prikazuje modo za pomlad-poletje 91. Tendence, ki so prikazane v posebnem oddelku razstavnega prostora, so razdeljene na 4 glavne del. Prva, verjetno najmočnejša linija (to se bo pokazalo prihodnjo pomlad) se imenuje OCEAN, druga VESOLJE, tretja ETNIKA, četrta PODEŽELJE.

OCEAN

Barve: vsi odtenki modre, tirkizne — azurne

Vzorci: školjke, morski polži, zvezde (morske)

Tkanine: lahkotne — transparentne, lan v mešanici z poliestrom, viskoze, manj čistega bombaža

Nakit: polžki

VESOLJE

Barve: grafitna, vsi odtenki sive, barve kamna, granit, srebrna, kot dodatek (plastificirane tkanine, srebrno usnje)

Vzorci: geometrijski, predstavljajo zvezde, mesece, komete

Tkanine: transparentne, material — svetleči efekti, viskoza, svila organca, vezene s srebrnimi svetlečimi nitkami

Nakit: srebro, steklo — natur ali pastelno obarvano, moderne oblike, vse v poudarjeni velikosti

ETNIKA

Barve: vsi odtenki zemlje, peska, glin, školjke, polžev

Vzorci: afriški, indijski

Tkanine: enobarvni lani, elastične tkanine, organca, svila

Nakit: več vrst ogrlic, narejenih iz eksotičnih semen, školjke, perle, klasje za broške

PODEŽELJE

Barve: sončne barve, barve rožnega vrta, veliko oranžne, živo rumene, limonino zelene pa tudi modri toni

Vzorci: cvetlični

Tkanine: lahko-ino-prosojne mehko padajoče, kar poudarja romantični stil te grupe

Linija je še vedno dokaj oprijeta, kostimi imajo kratke oprijete jakne ter daljša glaken krila ali hlače, ob daljših oprijetih jaknah so krajša nabrana krila. Novost so kratka plise krila. Na splošno je opaziti večji poudarek na kombinacijah. V eni kolekciji se prepletajo barve in vzorci, tako da kupci po svoji presoji in željah izbirajo kombinacije.

Primer: blejzer — jakna v debelejši enobarvni viskozi, poleg pa tanko vzorčasto krilo, ki se po barvi ujema z blejzerjem.

V pariških trgovinah je opaziti dosti manj zlatorumenih tonov, kot jih je videti v Nemčiji.

Francozi ljubijo črno, zato je pri njih vedno aktualna. Letos so jo popestrili z efektnim zlatim nakitom ter bogatimi zlatimi ali barvastimi svetlečimi našitki. Precej je opaziti temno sive — antracit barve v kombinaciji z pastelno sivo ter drugimi pastelnimi barvami. Pojavlja se nova sivo zelena barva, ki bi jo lahko primerjala z barvo žajblja.

Mnogo je »stretch« tkanin za oprijete obleke, hlače, kostime. Pri plaščih je mnogo velurjev, debelejših kratkodlakih tkanin ter ponovno pliš. Čim debelejša je tkanina, tem bolj je ohlapen kraj.

Podobne tendence so opazne tudi na sejmu mode v Milanu, s to razliko, da so razdeljene na več skupin. Tu je poudarek bolj na pastelnih tonih ter barvah kamenin in zemlje. Tudi Italijani imajo še vedno oprijeto linijo z novimi detajli. Precej je drapiranih ovratnikov in fazon, kapuc pri jaknah, celo blejzerjih in bluzah. Hlače so dokaj ozke — zašiljene, krila frfotajoča iz tankih prosojnih tkanin v različnih dolžinah. Močan modni dodatek je nakit, ki se po stilu oblačila mora ujemati. Tu je fantazija brez meja.

Na cesti Italijanke nosijo mini krila za vsako ceno, od mladih do tistih, ki so že precej v letih. Poleg nosijo oprijete blejzerje ali glaken tričetrt površnike. Bogate so v nakitu. Plašči po izložbah so podobni kot v Parizu, vendar je več poudarka na jaknah.

Na splošno pa je moda bogata v tkaninah — kvaliteti, našitkih, nakitu ter ostalih dodatkih.

Petra Brecelj, kreatorica

• Dobro je vedeti

Za višjo prometno kulturo
Kazni za prometne prekrške so kar
desetkrat večje

Kazni za prometne prekrške so po novem desetkrat večje od tistih, ki smo jih plačevali do nedavnega in ki so bile že smešno nizke. Tudi s povišanjem kazni bi radi vplivali na višanje prometne kulture in spoštovanje akcije -10%. Stanje na naših cestah je iz takih in drugačnih vzrokov strahotno. Delno so krive ceste, precej pa je tudi v odnosu voznikov samih. Da se bodo ti »stresnili« in se zavedali svoje velike odgovornosti, so torej tudi kazni za prekrške toliko višje. Poglejmo nekaj primerov:

PREHITRA VOŽNJA. To je vzrok 35% vseh nezgod. Višina kazni je odvisna od odstopanja od določene hitrosti, giblje pa se od 100 do 2.000 din. Voznik, ki hitrost vožnje

ne prilagodi vremenskim razmeram ali stanju vozila oz. ceste, bi to plačal s kaznijo od 250 do 1.500 din ali z zaporom do 30 dni. Od 400 do 2.000 din pa je kazen za vožnjo, ki je za 50 km na uro hitrejša od dovoljene izven naselij in za 30 km na uro hitrejšo vožnjo od dovoljene v naseljih. V teh primerih je lahko izrečena tudi kazen zavora do 60 dni.

NEUPOŠTEVANJE PREDNOSTI, nepravilna smer ali stran vožnje, prehitevanje in za podobne prekrške je lahko izrečena kazen od 400 do 2.000 din ali kazen zavora do 60 dni (bodimo pozorni, kajti v tem sklopu je tudi prehitevanje po neprehitevalnem pasu, ustavljanje vozila pred zebro, neupoštevanje bližine šole, avtobusnega ali kakšnega drugega postajališča itd).

ALKOHOL. Seveda vlada med vozniki največje zanimanje za kazni,

ki so po novem predvidene za vožnjo pod vplivom alkohola. Kazen je od 400 in 2.000 dinarjev ali zapor do 60 dni ter izrek varstvenega ukrepa prepovedi vožnje motornega vozila za čas od treh mesecev do enega leta. Če se pri tem ugotovi, da je bil voznik motornega vozila v zadnjih dveh letih s pravno močno odločbo že kaznovan za enak prekršek, se kaznuje s kaznijo zavora do 60 dni. Z enako kaznijo od 400 do 2.000 dinarjev ali z zaporom do 60 dni se kaznuje tudi voznik, ki vozi v času varstvenega ukrepa, ko mu je bilo zaradi vožnje v vinjenem stanju odvzeto vozniško dovoljenje, in voznik, ki vozi vozilo pod učinkom mamil ali zdravil, na katerih je oznaka, da se ne smejo uporabljati pred in med vožnjo.

Ob tem verjetno ne bo odveč, če ponovimo, da se šteje, da je voznik pod vplivom alkohola, če se z analizo

krvi, ali krvi in urina, ali pa po drugi metodi merjenja količine alkohola v organizmu ugotovi, da ima več kot 0,5 g alkohola na kilogram teže, ali če se alkohol v krvi ugotovi z ustreznimi sredstvi ali aparati (alkometer) za merjenje alkoholiziranosti, tako da to ustreza količinam, večjim od 0,5 g na kilogram teže, ali za katero se glede na delež alkohola v krvi s strokovnim pregledom ugotovi, da kaže znake alkoholiziranosti.

VARNOSTNI PAS, VOŽNJA OTROK. 100 din je kazen, če voznik ali sopotnik nista privezana z varnostnim pasom, ali voznik, ki na sprednjem sedežu vozi otroka, mlajšega od 12 let (pa tudi voznik, ki pri sebi nima ustreznih dokumentov). S 50 din kazni pa je kaznovan šofer, ki v predoru ne prižge zasenčenih luči za osvetljevanje ceste. To pa je tudi najnižja možna kazen.

• V slovo

Tončki

Nenadoma je tragično preminula naša dolgoletna in priljubljena sodelavka Tončka Kocjan. Radoživa in prijazna, kot je bila, je tisti zadnji dan, ko je še delala med nami, veselo najavila, da bo imela naslednji dan dopust, ker mora še malce poskrbeti za vinograd, v katerem je jeseni toliko prijetnega dela. In na poti od tam se je zgodila nesreča, ki je tako kruto iztrgala iz družine skrbno mamico treh otrok, ljubečo ženo in prizadevno delavko.

Ne moremo dojeti, da je ni več med nami. Njeno delovno okolje jo pogreša, saj je znala prinesti veliko vedrine, ni pa besed, s katerimi bi opisali praznino, ki jo je njena smrt zasejala v nekoč tako srečno družino Kocjanovih.

Sodelavke iz Ločne
Marjanu Ravnikarju

Pred dobrim letom in pol se je upokojil Marjan Ravnikar, ki je delal v Labodu, dobrih 28 let. Kot je šla zgodba Tip-topa, tako je šla tudi njegova pot — od Modnih oblačil do Laboda, kjer je delal najprej v skladišču, nato

pa v Centru mode. V Centru je bil od njegovega osnovanja, in sicer kot prodajalec.

Sodelavci in stranke se ga spominjamo kot prijaznega, ustrežljivega in dostopnega človeka. Bolezen ga je sicer že leta nazaj načenjale, toda na njegova bolj kot ne tiha tarnanja, nismo kajdosti dali. Ni bil agresiven človek, ki bi zase zahteval svoje pravice in svoje mesto. Znal je potrpeti in bil predvsem do vseh zelo potrpežljiv in prijazen. Tako je dočakal upokojitve, toda ni je kaj dosti užil. Bolezen se je šele sedaj pokazala z vso resnostjo in ob njegovih občasnih obiskih v bivšem kolektivu so bili znaki te zelo opazni.

Kljub temu pa nas je vest o njegovi smrti zelo prizadela. Ždi se, da je odšel od nas zadnji iz generacije, ki je znala potrpeti za dobro sožitje v kolektivu, ki ni znala zameriti, ki ni hotela žaliti. Bil je dobričina, dober delavec in dober človek.

Radi se ga bomo spominjali!

Magda Moravčević

Marici

Nepričakovano in kot strela z jasnega neba je prišla novica, da je kruta usoda nepričakovano in mnogo prezgodaj iztrgala iz naše srede našo nadvse drago in cenjeno sodelavko Marijo Žoher — Marico.

Življenje naše drage Marice se je začelo pred 47. leti v številni kmečki družini v Gornji Straži pri Novem mestu. Navajena trdega dela se je odločila za šiviljski poklic in se tako leta 1961 tudi zaposlila v novo-meškem obratu.

Nadaljnja življenjska pot jo je vodila prek Labodovega obrata v Kostanjevico in nato v Krško, kjer je delala in ustvarjala vse do zadnje sobote 3.11.1990.

V Labodu je spoznala tudi svojega življenjskega sopotnika Ivana in z njim preživela polnih 25 let skupnega življenja. V tem

času se jima je rodil sin Simon. S trudom svojih rok in odpovedovanjem so si ustvarili prijeten in svetel dom, v katerega je Marica vtakla vso svojo energijo in ljubezen.

Draga Marica. Labod je bil tvoj drugi dom, v katerega si vložila več kot polovico svojega življenja. Kljub delu doma kot gospodinja si na delo vedno prihajala vedra in nasmejanega obraza.

Tvoja vsestranska zagnanost in notranji nemir te je pripeljal do tega, da si s šolanjem ob delu končala srednjo konfekcijsko šolo in pridobila znanje, ki si ga pridno uporabljala na zahtevnem delovnem mestu, katerega si v vseh pogledih upravičila.

Ob teh spoznanjih je težko razumeti in dojeti, da sta tvoja toplina in dobrota, ki si ju vedno širila med nami, za vedno utihnili. Zavedamo se, da bo za teboj ostala praznina in polno neizmerne žalosti, ki je ne bo moč kmalu izpolniti.

Hvala ti za vse, hvala ti za vsak dobro jutro in dober dan, hvala ti za vsak ustvarjalni dan, hvala ti za vse, kar si dobrega storila za podjetje in našo tovarno Labod Krško in v njej tudi za tiste, ki bodo nadaljevali tvoje in naše skupno delo.

Pogrešali te bomo!

Počivaj mirno in naj ti bo lahka domača zemlja!

Sodelavci iz Libne

Pozdraviti je vljudnost, odzdraviti pa dolžnost

Časi se močno spreminjajo, žal pa ob tem zamirajo nekatere vrednote, po katerih smo nekoč (prav bi bilo, da jih še vedno) merili odnose med ljudmi. Sem sodi tudi pozdravljanje.

Opažam, da je med nami veliko mladih, novih obrazov, ki pa, žal, malokoga in težko pozdravijo. Se ne zavedajo, da je podjetja kot družina in da smo starejši delavci vendarle ustvarili pogoje, da danes lahko oni opravljajo med nami prakso, pripravnštvo ali da so se pri nas celo zaposlili. Vsak delavec je pripomogel svoj delež k ustvarjanju podjetja in zato se počutimo močno povezane z njim, da nas tudi prizadene, ko nam mlad človek znotraj zidov našega podjetja ne izkaže toliko spoštovanja in vljudnosti, da nas bi pozdravil, pa čeprav nas osebno ne pozna.

Sicer pa je lepa navada pozdravljanja tudi med nami starejšimi delavci kar zamrla. Mrki hodimo drug mimo drugega, namesto da bi si privoščili prijazen pozdrav. Še huje pa je, če nekdo pozdravi, odzdrava pa ne dobi. Kajti pozdraviti je vljudnost, odzdraviti pa dolžnost. S takim obnašanjem pa zares ne dajemo pravega zgleda mlajšim.

V službi smo skupaj in tukaj pustimo velik del svojega življenja. Prijetno bi bilo delati v lepih, tovariških odnosih (tovarištvo pomeni veliko več kot prijateljstvo, je odnos med sodelavci, pošten in vljuden). Tak odnos bomo dosegli s spoštovanjem drug drugega, začetek tega pa je pozdrav.

Jože Muhič
Splošna služba

13 — ljudsko število skrajnosti

No, tokrat je bila skrajnost nesrečna. Opravičujemo se za nekaj spodrsrljajev v pretekli številki. Zaradi preobsežne tabele, ki je zaradi preglednosti nismo mogli zmanjšati, je izpadel sestavek, ki je govoril o kaznih za prometne prekrške — objavljamo ga danes. Pod fotografijo iz oddelka po meri je bilo zamenjano besedilo, v besedilih pa je nekaj za tipkanih napak. Torej si je skrat privoščil našo trinajstico — oprostite!

Na blagajni

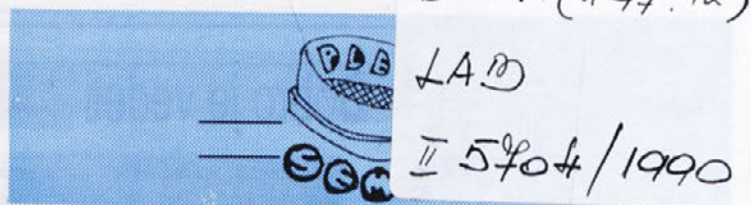
Modri varčevalec

Vodja finančne službe **Sonja Bevc** je z veseljem navedla nekaj podatkov, ki govorijo o tem, da je Labodova akcija MODREGA VARČEVALCA naletela na širok odmev. Število varčevalcev se je skoraj še enkrat dvignilo, in tako imamo ta čas 3700 imetnikov naših komercialnih zapisov. Kot vemo, so lahko imetniki naših komercialnih zapisov tudi tisti varčevalci, ki niso zaposleni v Labodu. Seznanili smo vas tudi že s pogoji, pri katerih seveda veljajo različne obrestne mere, odvisno od tega, ali so vloge na vpogled ali so vezane.

Na vpogled je vsota komercialnih zapisov več ali manj konstantna, odstotek vezave pa niha. Najnižji v obdobju po dopustih je prav sedaj — 20% vseh sredstev, najvišji pa je bil v avgustu, ko je bilo vezanih kar 35% vseh sredstev. Nihanja je pričakovati, saj vemo, da so različna obdobja, kar narekuje večje stroške, in tako se je jeseni stanje komercialnih zapisov nekoliko znižalo (ozimnica, šola, kurjava... so stroški, ki so prav gotovo to pogojili).

Največ varčevalcev in tudi najvišje vsote komercialnih zapisov so v Novem mestu in v Ljubljani, kjer je tudi največje število vezanih vlog. Labod je hvaležen varčevalcem za zaupanje, zato v strokovnih službah razmišljajo o nagrajevanju teh. Ob novem letu bi se radi z našim izdelkom zahvalili trem tistim, ki so nam zupali najvišje vsote, žreb pa naj bi določil tudi trideset naključnih varčevalcev, ki bi dobili bon za naš izdelek po svoji presoji (obe vrsti nagrad naj bi bili v višini do 1.000 din). Tako želimo stimulirati naše imetnike komercialnih zapisov, saj je za Labod pomemben prav vsak varčevalec. Povejmo tudi, da pomenijo vloge tudi v našem poslovanju delež, na katerega se lahko zanesemo pri premoščanju likvidnostnih težav oz. pri zagotavljanju deleža obratnih sredstev za tekoče poslovanje.

Odločili smo se pravilno — v dobro imetnikom komercialnih zapisov, ki so se na našo akcijo lepo odzvali in v dobro Laboda.

Ljubljanski torek

Pravijo, da je največ službenih obiskov v Tip-topu in delu komercialnega sektorja prav na torek. Torek je namreč njihov podaljšan dan in zato je na ta dan tudi malica še posebno dobra in obilna. Toda da ne bi bil torkov naval na Ljubljano prehud, povejmo, da imajo v Tip-topu tudi sicer zelo dobro malico.

Pobotanje

Zapleti, za katere vedo člani IO konference sindikata okoli zahtev, da sindikalni predstavniki, če že pridejo v hišo, pridejo najprej in predvsem k sindikatu, so razrešeni. Pritožbe našega sindikata so zalegle in tako se je »sporni« sindikalni funkcionar, ki se je kar dvakrat mudil pri vodilnih strukturah tovarne in podjetja, tokrat prišel prav k sindikatu. Pojasnil je vsebino in namen prvotnih dveh obiskov in zatrdil, da ni delal proti sindikatu. Skratka, pobotanje je doseženo, prav pa je, da je naš sindikat vendarle opozoril, da ne gre več tako zelo prepletati vsebin med vodstvom in sindikatom (oz. jih podrežati), kot je bilo to v navadi nekoč.

Pomoč na papirju

Že pred dopusti smo tudi v našem časopisu objavili, da smo poslali dopisnico z najboljšimi željami za ozdravitev angleškega dečka Craiga, ki si želi z največjem številom dobrih želja priti v knjigo rekordov. Akcija je bila speljana po celem svetu, pri nas v Jugoslaviji pa je dobila še posebno velike razsežnosti. Pošta s to prošnjo prihaja od vseh mogočih in nemogočih naslovov, pogosto pa je dopis podpisan z direktorjevim imenom. Če bi seštel vse liste papirja, ki so prišli samo na naš naslov (mi pa naj bi dopis poslali na pet nadaljnjih) s to željo, bi lahko Craig sprejel že s tem še kakšnih tristo dodatnih želja. Če pa vemo, da je takih dopisov, kakršnega smo mi prejeli samo ta zadnji dan (na dvanajstih straneh skupaj s seznama naslovov, kamor naj bi poslali dopis naprej) prišlo še najmanj petdeset podjetij, si lahko samo mislimo, v kakšne razsežnosti je akcija šla in koliko denarja je že terjala. Toda začuda se na tako prošnjo odzovemo prav vsi, saj gre le za pomoč na papirju, čeprav tudi ta nekaj stane (ampak posredno).

Kultura pri dnu

Sindikat strokovnih služb je ponudil za gledališki abonma v Novem mestu zelo ugodno rešitev. Prvi obrok — 350 din — plača delavec sam, drugi obrok — 250 din — pa sindikat. Toda tudi ob tako ugodni ponudbi tudi letos ni bilo pravega odziva. Le tri prijave je dobila poverjenica in pravi, da je — glede na izkušnje prejšnjih let — tak razplet tudi pričakovala.

Gotovo ne gre le za denar, saj je bil tako ponujen abonma zares poceni (vstopnica za kino predstavo je že 30 in več din, da kakšnih drugih primerjav niti ne omenjamo!), ampak predvsem v pomanjkanju odnosa do kulture in »premajhne lakote« po njej, kar se nam pozna v vsakdanjem življenju in delu.

Hvala — sodelavke

Vsem, ki ste prispevali, da je bilo moje slovo ob odhodu v pokoj tako prijetno, prisrčna hvala.

Iskrena hvala tudi za tako lepa in draga darila.

Vaša upokojenka
— Mimi Redek

Labod je glasilo delavcev tovarne oblačil iz Novega mesta. Izhaja vsake tri tedne v nakladi 2350 izvodov. Glavna in odgovorna urednica Lidija Jež, tehnični urednik Tomo Cesar. Grafična priprava DIC Grafika Novo mesto. Tisk: Tiskarna Novo mesto. Glasilo je oproščeno plačila temeljnega prometnega davka.

Šopek modrosti

Junaštvo se ne dokazuje v praznovanju zmage, ampak v prenašanju poraza.

Vse je enostavno, dokler sami ne poskusimo.

Težava ni v sprejemanju novih idej, ampak v opuščanju starih.